

УДК 378.147.091.31

М. І. Паласюк, канд. філос. наук, доцент

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

**МЕТОДИКА РОБОТИ У МАЛИХ ГРУПАХ ЯК ФОРМА ІНТЕРАКТИВНОЇ
ВЗАЄМОДІЇ ПРИ ВИВЧЕННІ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ**

M. I. Palasiuk, Ph.D, Assoc. Prof.

**METHODOLOGY OF ACTIVITY IN SMALL GROUPS AS A FORM OF
INTERACTIVE COMMUNICATION IN LEARNING GERMAN LANGUAGE**

В умовах інтеграції України у світовий простір зростає потреба в підготовці активних і творчих особистостей, здатних до взаємодії з носіями різних мов і культур. Завданням сучасної вищої освіти є розробка і застосування ефективних навчальних технологій, які гарантують розвиток творчості та ініціативності студента, а також сприяють підвищенню рівня сформованості його професійних компетентностей, у тому числі й іншомовної. Серед інноваційних технологій навчання важливого значення сьогодні набувають інтерактивні технології, які забезпечують максимальну активізацію комунікативної діяльності на занятті з іноземної мови шляхом активного використання групових форм міжособистісної взаємодії.

Дослідники іншомовного навчання поняття «групова робота» розглядають як термін, що охоплює різноманітні методи та прийоми, які передбачають співпрацю двох чи більше студентів, спрямовану на досягнення спільної мети, а також забезпечують самостійно ініційоване студентами мовлення [1, с. 177-178]. При цьому під груповою роботою вони розуміють роботу в малих групах, тобто групах із шести та менше студентів, оскільки така форма організації навчальної діяльності створює найоптимальніші умови для постійної мовленнєвої взаємодії всіх студентів, що особливо важливо при вивченні іноземної мови для досягнення комунікативної мети навчання.

Конкурентна та індивідуалістична моделі навчання, які традиційно застосовувались на різних рівнях системи освіти, сприяють досягненню високих результатів тільки окремих студентів, але не створюють умов для розкриття потенційних можливостей кожного індивіда і розвитку соціально важливих навичок міжособистісної взаємодії. Найбільш значущими перевагами спільної навчальної діяльності при вивченні іноземних мов є те, що робота у малих групах породжує інтерактивне мовлення; створює позитивний психологічний клімат, який забезпечує почуття безпеки; сприяє розвитку вміння ефективно взаємодіяти в групі та посилює автономність студентів. Працюючи у малих групах, студенти допомагають один одному інтелектуально та психологічно, стають активними учасниками комунікативної взаємодії, переборюють страх критики та несхвалення з боку товаришів, вчаться слухати один одного, толерантно ставитись до чужої точки зору, приймати групові рішення.

Разом з тим, вчені наголошують, що успіх колективної роботи в мікрогрупах залежить від психологічної готовності студентів та викладача до групової роботи, від бажання студентів спільно працювати, а також від особистісних та професійних якостей викладача, його вміння раціонально організувати групову діяльність [2, с. 25].

Зарубіжні вчені [3, с. 5-6] виділяють три моделі використання малих груп на заняттях з іноземної мови: випадкове використання, кооперативне та командне навчання. Випадкове використання групової роботи не вимагає попереднього планування. Викладач спонтанно на занятті організовує тимчасові мікрогрупи,

об'єднуючи студентів, які сидять поруч, у пари, і дає їм декілька хвилин, щоб вирішити конкретну проблему чи обговорити конкретне питання.

Кооперативне навчання передбачає регулярне застосування ретельно спланованої та чітко структурованої групової діяльності. Викладач повинен обдумати, як і на скільки часу сформувати групи; чи варто розподіляти ролі; яким чином можна досягти бажаного рівня індивідуальної та групової відповідальності студентів. Кооперативні види навчання доцільно використовувати для виконання творчих завдань; обговорення дискусійних питань; повторення та активізації вивченого матеріалу; перевірки розуміння матеріалу; активізації знань, необхідних для опанування нового матеріалу. Доречною вважаємо навчальну кооперацію і під час виконання студентами самостійної роботи для пошуку додаткової інформації з теми, підготовки презентації тощо.

Командне навчання розглядають як особливу навчальну стратегію, націлену на розвиток високопродуктивних навчальних команд та створення сприятливих умов для вирішення важливих навчальних завдань. Відмінними рисами команди є високий рівень особистої відповідальності за успіх групи та високий рівень довіри до членів групи. Якщо група стає командою, вона здатна мотивувати дуже високий рівень індивідуальних зусиль; працювати разом дуже ефективно; успішно виконувати надскладні завдання [3, с. 8-12]. Такі команди допомагають індивідуальним членам краще зрозуміти матеріал і стають здатними вирішити надзвичайно складні проблеми, які не під силу розв'язати самостійно найкращим членам команди.

На заняттях з німецької мови можна успішно використовувати різноманітні методи та прийоми роботи в малих групах. Виділимо інтерактивні методи, які, на нашу думку, сприяють найбільш ефективному формуванню іншомовної компетентності студентів. На підготовчому етапі читання тексту чи обговорення проблеми доцільно використовувати метод **«мозковий штурм»**, який сприяє розвитку уяви та творчості студентів і передбачає спонтанне висловлювання асоціативних ідей, фактів чи почуттів студентів стосовно запропонованої теми, проблеми чи ситуації. Для вивчення граматичного та лексичного матеріалу можна застосувати метод **«збір інформації»**. Під час виконання групового завдання викладач запам'ятовує чи занотує помилки та незрозумілі питання. Один студент доповідає перед усіма групами результати роботи. Групи або підтверджують інформацію, або ж не погоджуються з нею. Викладач коментує та допомагає студентам. Метод **«пошук ключового речення»** використовуємо у процесі читання тексту. Студенти в парах читають однаковий абзац певного тексту, перевіряють розуміння прочитаного та спільно знаходять і підкреслюють головне речення, яке найкраще передає зміст уривку. Групи порівнюють та аргументують підкреслені речення, що служить основою для інтерпретації прочитаного абзацу.

Ефективними є й інші інтерактивні методи роботи у малих групах, які сприяють розвитку навичок німецькомовного спілкування, вміння вести дискусію іноземною мовою, аргументувати свої погляди.

Література:

1. Brown H. D. Teaching by Principles: An Interactive Approach to Language Pedagogy / H. D. Brown. – [2-nd edition]. – Pearson Education, Inc., 2000. – P. 176-191.
2. Павлова Е. А. Особенности организации групповой формы работы на уроке иностранного языка / Е. А. Павлова // Иностранные языки в школе. – 2011. – № 9. – С. 23-26.
3. Fink L. D. Beyond Small Groups: Harnessing the Extraordinary Power of Learning Teams / L. Dee Fink // Teambased Learning: A Transformative Use of Small Groups / [ed. by L. K. Michaelsen, A. B. Knight, L. Dee Fink]. – Westport, CT: Praeger Publishers, 2002. – P. 3-26.